

DIRK VAN ESSER

Het Belang van een eigen gymhal...

Net als in andere sporttakken is ook voor gymnastiek de aanwezigheid van specifieke sportinfrastructuur een absolute noodzaak voor het ontwikkelen van de sport. Denken we maar aan de kunststof-atletiekpiste die atleten toestaat om in ideale omstandigheden te trainen. Tevens zijn de eisen voor een veilige en efficiënte trainingsomgeving de laatste jaren toegenomen. De turnzaal moet vandaag aan heel wat randvoorwaarden voldoen.

Over het hoe en het waarom van een specifieke gymhal...

De GymnastiekFederatie Vlaanderen heeft de laatste jaren werk gemaakt van een doordacht infrastructuurbeleid. De bouw van de Topgymnastiekhal (2001) aan het Sport- en recreatiecentrum de 'Blaarmeersen' in Gent was de start van het ambitieus plan. In mei 2003 werd in opdracht van toenmalig minister van Sport, Guy Vanhengel, de uitbreiding van de hal voor Trampoline en Ritmische Gymnastiek (2003) getekend. Huidig Vlaams Minister Marino Keulen zal de eerste steen leggen begin 2004. Hiermee is de eerste fase afgevoerd. Ondertussen werd gestart met een tweede luik van het plan, de bouw van een gymnastiekhal per provincie.

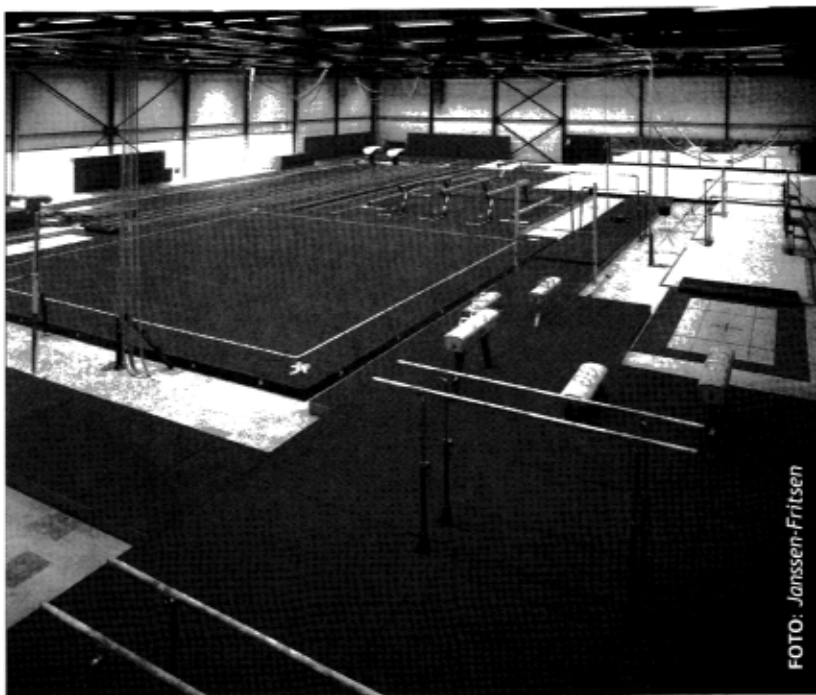
Ook voor de club is een specifieke gymhal een haalbare kaart geworden. De laatste jaren wisten meerdere clubs met succes een eigen hal te realiseren, al dan niet in samenwerking met de gemeente (zie overzicht 1). De vraag naar een eigen gymzaal komt vooral van de trainers die hun gymnasten in de beste omstandigheden willen begeleiden en enig competitieniveau willen halen, maar ook van meer recreatief gerichte verenigingen die de kwaliteit van hun aanbod wensen op te drijven. In de overtuiging dat een betere infrastructuur sterk bijdraagt tot een groeiende belangstelling voor de sport (aantrekken nieuwe leden) en dit verhogen van het sportieve niveau van de gymnasten is dit een positieve trend waar de GymnastiekFederatie uiteraard achter staat.

Waarom een specifieke gymhal?

Een specifieke gymnastiekhal is niet alleen voor competitiegymnasten van belang, ook recreanten hebben baat bij een goed uitgebouwde hal. We zetten de voordelen van een eigen gymhal eens op een rijtje:

- » Door de permanente opstelling van het gymnastiekmateriaal, moeten er geen toestellen meer geplaatst en weggeborgen worden. Dit komt de veiligheid van de kinderen ten goede.
- » De opstelling en beveiliging van de toestellen vraagt tegenwoordig een permanente plaatsing. Zo worden o.a. de toestellen met landingsmatten 'ingekleed'.
- » Het opbergen van al het gymnastiekmateriaal vergt een (te) grote bergruimte.
- » De levensduur van het materiaal wordt aanzienlijk verhoogd.

De Topgymnastiekhal in Gent wordt in 2004 uitgebreid met een hal voor Trampoline en Ritmische Gymnastiek.

- » De toestellen en hulptoestellen kunnen efficiënter opgesteld worden.
- » Meer groepen/kinderen kunnen op hetzelfde ogenblik trainen.
- » Door de permanente beschikbaarheid van de specifieke zaal, kan het turnaanbod beter gespreid en uitgebreid worden, kunnen de trainingen voor de diverse doelgroepen op ideale uren en voor efficiënte duurtijden georganiseerd worden. Een toename van het aantal leden mag zeker verwacht worden. En meer leden betekent dan weer dat er ruimte komt voor het aanstellen van een professionele trainer (al of niet met subsidies).
- » Bijna alle leden kunnen ondergebracht worden in één zaal. Het gebruik van meerdere accommodaties brengt immers organisatorische problemen met zich mee en belast extra het vrijwillig kader.
- » De trainingstijd wordt verhoogd (toestellen plaatsen en wegbergen neemt al gauw 2x20' in beslag). De volledige tijd kan gebruikt worden als effectieve trainingstijd.
- » De 'eigen stek' draagt bij tot een betere clubbinding en versterkt (ledenaantal, structuur, niveau, middelen,...) bijna altijd de (huidige) club.
- » Als de gymhal onder clubbeheer valt brengt dit een sneeuwbaaleffect teweeg. Planning en uurregeling komen in eigen beheer, ook in de vakanties. Het aanbod groeit zo en het aanzien eveneens. Bijkomend kan de clubcafetaria voor aanzienlijke extra inkomsten zorgen, en uitgroeien tot een pleisterplaats voor het sociaal leven in de club, waar tevens heel wat initiatieven groeien.

Samenvattend kunnen we stellen dat de gymnastiek sport de laatste jaren een enorme ontwikkeling heeft doorgemaakt en de gymaccommodaties nog niet aangepast zijn. De beschikking over een echte gymzaal is belangrijk voor clubs

'Halle-Buizingen': Gymhal Start '65 Buizingen

die veilig en op niveau hun sport willen beoefenen of willen tegemoet komen aan de vraag naar een uitdagend en eigentijds bewegingspakket.

IKGym

In het kader van de integrale kwaliteitszorg stelt IKGym (het kwaliteitsinstrument voor de Vlaamse gymnastiekclubs) bovendien een aantal minimumeisen wat betreft de aangeboden accommodaties. Een volwaardige gymaccommodatie moet aan een aantal eisen voldoen wat betreft gymnastiekmateriaal, veiligheid, hygiëne, oppervlakte,...

Concreet komt dit neer op de aanwezigheid van onder andere:

- » valkuil
- » lounges
- » platforms en opstellingen voor trainers
- » hulp- en trainingstoestellen
- » aangepaste ondergrond
- » vaste toestellen voldoende ver van de muren opgesteld

De gebruikte accommodatie weegt in een belangrijke mate door in de totaalscore die een club kan behalen in een bepaalde discipline. Afhankelijk van de discipline en het niveau (recreatieve gymnastiek, wedstrijdniveau) schommelt dit tussen de 20 en de 25%. Als we de resultaten van de doorgelichte clubs analyseren, constateren we dat de accommodatie dikwijls een struikelblok is in het behalen van de kwaliteitslicentie voor een bepaalde discipline.

Samenwerking met de lokale besturen

De gymclub levert op verschillende manieren een belangrijke bijdrage tot de uitvoering van het gemeentelijk sportbeleid. Denk maar aan: genereren van een sportaanbod voor de vele doelgroepen, het aantrekken van jeugdleden, imago en uitstraling van de gemeente,...

Het staat vast dat turnclubs in heel wat gemeenten de meeste (jeugd)leden telt. Om tegemoet te kunnen komen aan de wensen van alle groepen (kleuters tot volwassenen, recreatie tot competitie) moeten heel wat 'prime-time' uren gereserveerd worden in een bestaande sportinfrastructuur, die meestal voor balsporten georiënteerd is. Niet te verwonderen dat heel wat gemeenten beslissen te investeren in een specifieke turninfrastructuur. Op deze manier komen immers uren vrij voor de andere sporten. De extra accommodatie geeft de gemeente tevens ruimte voor de organisatie van sportdagen of sportkampen gymnastiek. Een trend die steeds meer opduikt is de 'aanbouw' van een gymhal aan reeds bestaande sportinfrastructuur, waardoor sanitair, doucheruimte en andere polyvalente ruimten (vergaderzalen,...) gemeenschappelijk kunnen gebruikt worden.

Struikelblok voor heel wat steden of gemeenten om een gymhal te bouwen is de aanwezigheid van verschillende turnclubs. Door de vraag naar trainingsuren in dezelfde discipline op hetzelfde ogenblik en tegenstrijdige belangen

houden ze dikwijls de boot af. Een goede samenwerking tussen de bestaande clubs in de gemeente met als ideale situatie de fusie van de clubs geeft ongetwijfeld meer kansen op succes. Eén club met 800 leden of meer heeft voor een gemeente meer impact dan 2 of 3 clubs met een paar honderd leden. Bovendien zien dergelijke grote clubs meer en meer de mogelijkheid een halftime of fulltime coördinator aan te stellen, zich naast trainer, eventueel ook zaalbeheerder en administratief medewerker kan zijn.

In ieder geval wordt het voor een gymclub een hele klus om zonder de medewerking van de gemeente een specifieke gymhal te bouwen. De club heeft voor de inplanting van het gebouw, het financieel engagement en de knowhow van de gemeente nodig. De club is vragende partij en zal het lobbywerk en het overtuigen van de gemeentelijke beleidsverantwoordelijken voor rekening moeten nemen. Het opstellen van een kosten-batenanalyse en een motiveringsplan is dan ook de eerste stap. Naast het bouwen en de uitbating van een gymhal door de gemeente is er ook de mogelijkheid dat de gemeente éénmalig investeert in de realisatie van een gymhal, en de exploitatie overlaat aan de club. In Nederland en Duitsland is een dergelijke privatisering duidelijk ingezet. In de Verenigde Staten is zelfs alle sportinfrastructuur privaat.

Het is duidelijk dat gemeenten vaak afzien van nieuwe realisaties, omdat het onderhoud te zwaar weegt op hun exploitatiebudgetten? Private sportclubs kunnen sneller en soepeler op de bal spelen en snel beslissingen nemen.

Een paar tips:

- » Stel een commissie/werkgroep samen waar alleen over de realisatie van de gymhal gedebatteerd wordt. Zo voorkom je dat het plan steeds weer op de achtergrond verdwijnt...
- » Als er meer clubs in je gemeente zijn, breng dan eerst de clubs samen om er voor te zorgen dat er een gemeenschappelijk standpunt wordt ingenomen.
- » Bepaal het doel, opzet, grootte en de doelgroepen.
- » Maak een stappenplan voor de realisatie en begroting op.
- » Start tijdig met lobbyen en geef niet op.

Beheervorm

Een gymhal zal vrijwel altijd zonder winstoogmerk gerund worden. Wat de exploitatie van de zaal betreft zien we in Vlaanderen volgende modellen:

1. realisatie, inrichting en exploitatie door de gemeente
2. realisatie en inrichting door de gemeente, exploitatie door de club
3. realisatie door de gemeente, inrichting en exploitatie door de club

Gezien belangrijke evoluties in het Vlaams topsportbeleid, denken we dat gemeenten en clubs toekomstgericht meer en meer gewonnen zullen zijn voor model 3:

- » De gemeente heeft geen exploitatiekosten en belast haar budget naar de toekomst hierdoor niet.
- » Grond en gebouw blijven eigendom van de gemeente.

- » De club investeert mee in het project.
- » De clubtrainers hebben een betere kennis over het efficiënt gebruik van materiaal en zaal.
- » Onderhoud gebeurt door de club die hiervoor vrijwilligers 'aanstelt'.
- » Eigen keuze van toestellenleverancier (in veel gemeenten wordt de opdracht toegekend via 'openbare aanbesteding').
- » De club zorgt zelf voor een optimale bezetting van de zaal.
- » De club is verantwoordelijke voor het 'beheer als een goed huisvader'.
- » De club wordt ook een clubhuis.
- » Maar vooral de club is er thuis en kan langzaam evolueren naar een meer professionele organisatie.

Mogelijke randvoorwaarden voor de succesvolle realisatie een eigen gymhal:

- » De club heeft een vzw-structuur. Omdat bij een feitelijke vereniging de bestuurders hoofdelijk aansprakelijk zijn, spreekt het voor zich dat deze rechtsvorm niet aan te bevelen is voor de realisatie en het beheer van een gymhal.
- » Enige club in de gemeente met groot ledenaantal.
- » De club heeft bij voorkeur een coördinator in vast dienstverband.
- » De club heeft eigen middelen en een (in het verleden bewezen) goed financieel beleid.

De taak van de GymnastiekFederatie

Wat mag je verwachten van de GymFed in het hele verhaal? Financiële middelen voor infrastructuur moeten in principe voorzien worden door de lokale overheden. Het is hun opdracht bij uitstek om de voorwaarden tot sportbeoefening binnen de gemeente te creëren. De GymnastiekFederatie kan en wil ondersteunend optreden.

De GymFed wil graag haar kennis en ervaring ter beschikking stellen van de clubs, eventueel bemiddelaar zijn bij samenwerkingsovereenkomsten tussen verschillende clubs, adviseren bij het inplantingplan van de toestellen, doorgeven van ervaringen en kennis over reeds gerealiseerde projecten. Tevens engageert de GymFed zich er toe van specifieke infrastructuur en gesubsidieerde trainers een strategisch doel te maken naar de toekomst (steunpunt, politieke bewustmaking, publiciteit,...). De GymFed kent onder bepaalde voorwaarden en aan clubs met topsportdoelstellingen renteloze leningen toe. Meer info hierover vindt u op de site www.GymFed.be

Uiteraard zal de GymFed haar netwerk zo goed mogelijk benutten om de Vlaamse en lokale besturen te overtuigen van het belang van sportspecifieke infrastructuur.

Enkele praktijkvoorbeelden:

TOPGYMNASTIEKHAL BLAARMEERSEN GENT

Vlaams Trainingscentrum

Ingebruikname: juli 2001

Project van: Het Bloso

(partner, bouwheer, en exploitant), de provincie (partner), De stad (partner) en de Gymnastiekfederatie (partner en gebruiker).

Kostprijs: 1,7 miljoen Euro - uitbreiding 900 000 Euro

Afmetingen: 51.55m x 33.25m - uitbreiding 46m x 24m

Disciplines: AGD, AGH, Tumbling, Acro - uitbreiding Trampoline en RG voorzien (realisatie 2004)

VOORBEELDEN VAN REALISATIES OP CLUBNIVEAU

Genk (ook regionaal centrum AGD)

Club: JEM Genk

Ingebruikname: september 1998

Project van: Stad Genk (realisatie en uitbating)

Kostprijs: 106 594 Euro (verbouwing)

Afmetingen: 26,5m x 12m

Discipline: AGD

De Witte Molen Sint-Niklaas (ook regionaal centrum AGH)

Clubs: Jeroen Sint-Niklaas - Rust Roest Sint-Niklaas - Kracht en Geduld Sint-Niklaas

Ingebruikname: 25 maart 2001

Project van: Stad Sint-Niklaas

Kostprijs: ongeveer 1,2 miljoen Euro

Afmetingen: 40m x 25m

Disciplines: AGD, AGH, Tumbling

Turncentrum Start '65 Buizingen (ook regionaal centrum AGH)

Club: Start '65 Buizingen

Ingebruikname: 12 november 1999

Project van: Start '65 Buizingen (bouwheer, inrichting en exploitatie), GymnastiekFederatie Vlaanderen (renteloze lening) en Stad Halle (ter beschikking stellen van de gronden)

Kostprijs: 892 400 Euro

Afmetingen: 25m x 45m

Disciplines: AGD, AGH, Acro, Tumbling

Accommodaties: gymhal, polyvalente zaal, overnachtingsmogelijkheden, caf etaria

Meerhout (ook regionaal centrum AGH en Tumbling)

Club: Volharding Meerhout

Ingebruikname: 1997

Project van: Gemeente Meerhout (bouwheer en exploitatie)

Kostprijs: 450 000 Euro (aanbouw)

Afmetingen: ongeveer 40m x 30m

Disciplines: AGH, Tumbling

Beringen (ook regionaal centrum Trampoline)

Club: Gym '90 Beringen

Ingebruikname: 1992

Project van: Stad Beringen (bouw en exploitatie)

Kostprijs: ongeveer 372 000 Euro (ombouw sporthal school)

Afmetingen: 30m x 22m

Disciplines: AGD, AGH, Trampoline

Izegem (ook deeltijds regionaal centrum AGD, AGH)

Club: Winsol Gym Izegem (fusieclub van Rode ster en de salto's)

Ingebruikname: 1988

Project van: Stad Izegem (bouw en exploitatie)

Kostprijs: ongeveer 300 000 Euro (in 3 fasen)

Afmetingen: 33m x 14m

Disciplines: AGD, AGH en recreatie

Turnhal Palaestra Deinze

Club: Sportac '86 Deinze

Ingebruikname: 29 december 2000

Project van: Stad Deinze (bouwheer en exploitatie)

Kostprijs: 1,2 miljoen Euro

Afmetingen: 32m x 41m

Disciplines: AGD, AGH, Acro, Tumbling, Trampoline

Sport en Turnhal Kessel-Lo

Club: Omnisport Blauwput (inrichting)

Ingebruikname: 2000

Project van: Stad Leuven (bouwheer en exploitatie)

Kostprijs: 1,1 miljoen Euro

Afmetingen: 36m x 28m

Disciplines: AGD, AGH en recreatie

Lommel

Club: De Eik Lommel

Ingebruikname: 24 maart 2002

Project van: Stad Lommel (bouw en uitbating)

Kostprijs: 125 000 Euro (enkel inrichting)

(turnhal als onderdeel van evenementenhal)

Afmetingen: 25m x 52m

Disciplines: AGD, AGH

Mechelen

Ingebruikname: 1994

Project van: vzw IhamSport (waarborg stad) en vzw ProGym-2000

Kostprijs: 1,04 miljoen Euro (gehele complex)

Afmetingen: 30m x 16m

Disciplines: AGD, AGH + recreatie

Lauwe (Menen)

Club: Vaste Vuist Lauwe

Ingebruikname: 1999

Project van: stad Menen en Vaste Vuist Lauwe

Kostprijs: ongeveer 620 000 Euro

Afmetingen: 25m x 16m

Disciplines: AGD, AGH + recreatie

Melsele

Ingebruikname: december 2000

Project van: Gemeente Melsele (bouw en exploitatie)

Kostprijs: 1,04 miljoen Euro

(volledig complex met sporthal en omkadering)

Afmetingen: ongeveer 25m x 10m

Disciplines: AGD, AGH

Dirk Van Esser is Secretaris-Generaal van de GymnastiekFederatie Vlaanderen en voorzitter van de Vlaamse Sportfederatie (VSF).

LITERATUUR:

'A STAR IS BORN', EEN TOEKOMSTVISIE OP TURN- EN GYMNASTIEKACCOMMODATIES - KNGU - 2002